

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy w Biskupcu I Wydział Cywilny, w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Wilchowska

Protokolant: sekretarka Patrycja Gawryś

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2017 r. w Biskupcu na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

z udziałem M. T. (1), T. T., A. T., J. T.

o stwierdzenie nabycia spadku

1. stwierdza, że spadek po I. T., zmarłym 19 marca 2010 r. w B., ostatnio stale przed śmiercią zamieszkałym w L., na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza:

- żona spadkodawcy M. T. (1), córka J. i I.,

- córka spadkodawcy J. T., córka I. i M.,

- córka spadkodawcy A. T., córka I. i M.,

- syn spadkodawcy T. T., syn I. i M.

po ¼ każdy z nich;

2. orzec, iż koszty postępowania wnioskodawca i uczestnicy ponoszą w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po I. T. zmarłym w dniu 10 marca 2010 r., ostatnio stale zamieszkałym w J.. Wnioskodawcy nie były znane osoby powołane do dziedziczenia po spadkodawcy czy to z ustawy czy z testamentu. Jednocześnie wnioskodawca wniósł o obciążenie uczestników postępowania kosztami postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że wnioskodawca ma interes prawny w ustaleniu spadkobierców zmarłego, albowiem nabył wierzytelność wobec spadkodawcy na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej z (...) Sp. z.o.o.

Uczestnicy postępowania M. T. (1), T. T., A. T. i J. T. zasadniczo zgodzili się z wnioskiem, jednakże wnieśli o nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania w niniejszej sprawie zgodnie z regułą z której wynika, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. T. zmarł 19 marca 2010 r. w B.. Ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwał w L.. Spadkodawca w chwili śmierci był żonaty z M. T. (2) z domu M.. Ze związku małżeńskiego spadkodawca miał troje dzieci: córkę J. T., A. T. oraz syna T. T..

Spadkodawca nie miał innych dzieci, w tym pozamałżeńskich ani przysposobionych. I. T. nie pozostawił testamentu. Nikt ze spadkobierców nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, ani nie zrzekał się dziedziczenia. Spadkobiercy J. T., A. T. oraz T. T. nie składali oświadczeń co do przyjęcia bądź odrzucenia spadku po zmarłym.

W chwili śmierci I. T. jego córki J. T., A. T. oraz syn T. T. byli małoletni. W skład spadku po zmarłym nie wchodzi gospodarstwo rolne ani udział w gospodarstwie rolnym.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu I. T. k. 17; odpis skrócony aktu małżeństwa k. 51; odpis skrócony aktu urodzenia T. T. k. 54, A. T. k. 55, J. T. k. 56; zapewnienie spadkowe k. 97)

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasadniczo zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 670 k.p.c. Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jednocześnie stosownie do brzmienia art. 677 § 1 k.p.c. Sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów.

Jak ustalił Sąd w przedmiotowej sprawie spadkobranie po I. T. zmarłym w dniu 19 marca 2010 r. w B., ostatnio stale zamieszkałym w L. przebiega według ustawowego porządku dziedziczenia, albowiem zmarły nie pozostawił testamentu. Zgodnie z treścią art. 931 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku (§ 1). W myśl powołanego przepisu spadkobiercami po zmarłym I. T. winny być w pierwszej kolejności jej dzieci i małżonek.

Odnośnie przypadających spadkobiercom udziałom spadkowym Sąd orzekł, że każde z nich dziedziczy po 1/4 części, co uzasadnione zostało regulacją wynikającą z powołanego przepisu art. 931 § 1 k.c.

W analizowanym stanie faktycznym sprawy zwrócić także należy uwagę, że w chwili otwarcia spadku po I. T. jego córki J. T., A. T. oraz syn T. T. byli małoletni.

Zgodnie z treścią art. 1015 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili śmierci I. T. (zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw przepisów ustawy zmienianej, który stanowi, że art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy) brak oświadczenia spadkobiercy w terminie wskazanym w § 1 przepisu, tj. w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Zatem dzieci spadkodawcy będąc w chwili śmierci ojca osobami małoletnimi, nie miały pełnej zdolności do czynności prawnych i uznaje się, że nabyły spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Zgodnie z treścią art. 1016 k.c. jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Komentowany przepis stanowi o złożeniu oświadczenia, stąd też może powstać wątpliwość, czy w razie milczenia spadkobierców, którzy z mocy ustawy przyjmują spadek z dobrodziejstwem inwentarza, powyższa fikcja może mieć zastosowanie. W tym zakresie należy wskazać na pogląd, zgodnie z którym jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza bez względu na to, czy nastąpiło to wskutek odpowiedniego oświadczenia woli, czy też przez niezłożenie takiego oświadczenia przez osobę nie mającą pełnej zdolności do czynności prawnych, uważa się, że także inni spadkobiercy, posiadający pełną zdolność do czynności prawnych, którzy nie złożyli w ustawowym terminie żadnego oświadczenia

w kwestii przyjęcia spadku, również przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (por. wyrok SN z dnia 26 lutego 1970 r., II CR 388/69, OSNC 1970, Nr 12, poz. 229).

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że żona spadkodawcy również w tak wskazany sposób przyjęła spadek, tj. z dobrodziejstwem inwentarza.

W rozpoznawanej sprawie Sąd orzekający podzielił pogląd Sądu Najwyższego wskazany w powołanym orzeczeniu z dnia 26 lutego 1970 r. (II CR 388/69) i ocenił, że dla interpretacji przepisu art. 1016 k.c. nie ma znaczenia, czy przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza przez jednego ze współspadkobierców ma miejsce z mocy prawa (art. 1015 § 2 k.c.), czy też wynika z faktu złożenia przez któregoś ze spadkobierców w ustawowym terminie 6 miesięcy stosownego oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Reasumując, Sąd w niniejszej sprawie uznał, że spadek po I. T. na podstawie ustawy dziedziczą jego żona M. T. (1) oraz dzieci córka J. T., A. T. oraz syna T. T. po 1/4 części każdy z nich i każdy z dobrodziejstwem inwentarza – pkt 1 postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Zauważyć przy tym należy, że zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego odbiegają od zasad orzekania o kosztach procesu. W postępowaniu nieprocesowym nie ma " pojedyńku" dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 k.p.c.). Przeciwnie, z treści art. 520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Według wyrażonej w tym przepisie zasady każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty, które sam wydatkował bezpośrednio lub które powstały na skutek uwzględnienia przez sąd jego wniosku o przeprowadzenie określonych czynności procesowych lub też czynności podjętej przez sąd z urzędu w jego interesie, z czego wynika, że wedle tej reguły nikt nikomu nie zwraca poniesionych kosztów. Wyjątki od tej zasady przewidziane są w § 2 art. 520 k.p.c., który przewiduje możliwość stosunkowego rozdzielenia obowiązku zwrotu kosztów lub włożenia go na jednego z uczestników w całości, gdy są oni w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub ich interesy są ze sobą sprzeczne oraz w § 3 omawianego przepisu, zgodnie z którym sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika, gdy interesy uczestników są sprzeczne lub uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca domagając się zasądzenia od uczestników postępowania zwrotu poniesionych przez niego kosztów postępowania nie powoływał się na jakąkolwiek okoliczność, która miałaby uzasadniać wydanie przez Sąd orzeczenia zgodnie z tak sformułowanym wnioskiem. Niemniej jednak nawet jeśli hipotetycznie przyjąć, iż wnioskodawca i uczestnicy postępowania mogliby być w nierównym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, czego rozpoznający przedmiotową sprawę Sąd nie stwierdził, to nie ulega wątpliwości, że interes wnioskodawcy oraz pozostałych uczestników postępowania jest zbieżny i niesprzeczny, ponieważ w interesie każdego z nich leży wydanie orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku i to niezależnie od tego, czy sami dziedziczą spadek, czy też nie.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę wspólny interes wnioskodawcy (wierzyciela spadkodawcy) i uczestników postępowania (dzieci i małżonek spadkodawcy) Sąd orzekł, iż każdy z zainteresowanych winien ponieść koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 r. (III CKN 497/98, OSNC 2000/6/116) uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c. powoduje oddalenie tego wniosku. Niemniej jednak jeżeli sąd wyda w takiej sytuacji rozstrzygnięcie, że każdy z zainteresowanych winien ponieść koszty w takim zakresie w jakim je poniósł, to rzeczą zrozumiałą jest, że tym samym nie został uwzględniony wniosek wierzyciela o zastosowanie w sprawie art. 520 § 2 k.p.c. (por. A. Górski, L. Walentynowicz, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, Lex 2007).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w postanowieniu.